

DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU

Vlada Crne Gore donosi *Deklaraciju o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* jer:

- poštuje međunarodne i evropske standarde o kvalitetu rezultata zvanične statistike;
- garantuje i štiti profesionalnu nezavisnost Zavoda za statistiku, od neprofesionalnog uticaja bilo koje vrste i promoviše je u javnosti;
- je u potpunosti posvećena razvoju sistema zvanične statistike, obezbjeđujući kontinuirane i kvalitetne primarne izvore podataka, kao i podatke iz administrativnih izvora i registara;
- poštuje princip povjerljivosti i zaštite podataka i njihovo korišćenje isključivo u statističke svrhe;
- promoviše primjenu novih informacionih i komunikacionih tehnologija u proizvodnji zvanične statistike, smajujući opterećenost izvještajnih jedinica;
- će obezbijediti kadrovske i finansijske resurse u cilju unaprjeđenja kvaliteta crnogorske zvanične statistike;
- razvija zvaničnu statistiku Crne Gore poštujući naučnu nezavisnost.

Ovim dokumentom potvrđujemo svoju punu posvećenost razvoju statističkog sistema, uz sveobuhvatnu primjenu Kodeksa prakse evropske statistike, imajući u vidu:

- da su povjerljivi i pouzdani rezultati zvanične statistike, jedan od glavnih elemenata za donošenje kvalitetnih odluka na nacionalnom i međunarodnom nivou;
- da je kredibilitet zvanične statistike, jedan od neophodnih uslova za povjerenje u mjere usvojene i sprovedene od strane Vlade Crne Gore;
- da je Zavod za statistiku sa drugim proizvođačima zvanične statistike u Crnoj Gori, odgovoran za razvoj, proizvodnju i diseminaciju zvanične statistike.

Obavezujemo se da ćemo na godišnjem nivou izvještavati Evropsku komisiju o realizaciji navedenog.

Broj:

Podgorica, februar 2018. godine

Predsjednik Vlade Crne Gore

Duško Marković

COMMITMENT OF CONFIDENCE

Government of Montenegro bring document Commitment of confidence in official statistics because:

- Respects international and European standards about quality of official statistics;
- Guarantees and protects professional independence of Statistical office from unprofessional influence of any kind and promotes it in public;
- Its fully committed to the development of system of official statistic, providing continues and qualitative primary sources of data, as well as data from administrative sources and registers;
- Respects the principle of confidentiality and protection of data and their usage only for statistical purposes;
- Promotes application of new information and communication technologies in production of official statistics, reducing the burden on official statistics;
- Will provide human and financial resources in order to improve quality of Montenegrin official statistics;
- Will develop official statistics of Montenegro, respecting scientific independence.

With this document we confirm full commitment to the process of development of official statistical system, with full implementation of Code of practice, having in mind:

- That the confidential and reliable results of official statistics are one of the main elements for making quality decisions at the national and international level;
- That the credibility of the official statistics is one of the necessary conditions for confidence in the measures adopted and implemented by the Government of Montenegro;
- That the Statistical Office is together with other producers of official statistics in Montenegro, responsible for the development, production and dissemination of official statistics.

We commit ourselves to inform the European Commission on the implementation of the above-mentioned on annual basis.

Number:
Podgorica, February 2018.

Prime Minister of Montenegro
Duško Marković

ZAVOD ZA STATISTIKU

DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU (OBRAZLOŽENJE)

Podgorica, februar 2018. godine

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	3
2. NORMATIVNI OKVIR.....	4
2.1. NORMATIVNI OKVIR EU	4
2.2. NORMATIVNI OKVIR CRNE GORE.....	6
3. OBRAZLOŽENJE UVOĐENJA DEKLARACIJE O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU NA NIVOU EU.....	8
4. OBRAZLOŽENJE UVOĐENJA DEKLARACIJE O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU U CRNOJ GORI.....	9
5. DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU ZA CRNU GORU.....	10

1. UVOD

Commintment of Confidence ima za cilj da ojača povjerenje u evropsku statistiku koju razvija, proizvodi i diseminira EUROSTAT. Evropska komisija je kroz evropsko zakonodavstvo obavezala države (Vlade država) da uspostave “*Commitment on Confidence*”, tako što će usvojiti deklaraciju, kojom se obavezuju na posvećenost jačanja povjerenja u zvaničnu statistiku.

Usvajanjem *Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* (eng. *Commintment of Confidence*), Vlada države se obavezuje da:

- u potpunosti poštuje međunarodne i evropske standarde o kvalitetu statističkih podataka, posebno principa Kodeksa prakse evropske statistike¹;
- garantuje profesionalnu nezavisnost statističke institucije, promoviše je u javnosti i štiti od bilo koje sumnje u njenu vjerodostojnost;
- obezbijedi kvalitetne podatke iz administrativnih izvora i registara, kako bi se kontinuirano poboljšavao kvalitet i obuhvat zvanične statistike;
- o svemu navedenom izvještava Evropsku komisiju na godišnjem nivou.

Članice Evropskog statističkog sistema zalažu se za zajedničku saradnju i stalnu interakciju sa korisnicima u skladu s principima Kodeksa prakse evropske statistike i opštim principima upravljanja kvalitetom, uključujući posvećenost rukovodstva, partnerstvo, zadovoljstvo zaposlenih i kontinuirano poboljšanje, uz integraciju i harmonizaciju. Principi Kodeksa prakse zajedno sa principima upravljanja kvalitetom, predstavljaju zajednički okvir kvaliteta Evropskog statističkog sistema.

Evropski statistički kodeks prakse implementiran je u Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (član 6), kroz 15 principa zvanične statistike, koji pokrivaju sve oblasti, koje se odnose na proizvodnju statističkih podataka - od institucionalnog okruženja, statističkog procesa proizvodnje, do diseminacije statistike.

¹ *Kodeks prakse evropske statistike* postavlja standarde za razvoj, proizvodnju i diseminaciju Evropske zvanične statistike. On se zasniva na definiciji kvaliteta u statistici Evropskog statističkog sistema. Kodeks prakse evropske statistike čini 15 ključnih principa, 82 indikatora, koji pokrivaju institucionalno okruženje, statističke procese i statističke rezultate. Svaki ključni princip ima između 3 i 9 indikatora dobre prakse, koji ukazuju kako se implementira princip Kodeksa prakse evropskog statističkog sistema.

2. NORMATIVNI OKVIR

2.1. NORMATIVNI OKVIR EU

Normativni okvir za usvajanje *Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* (eng. *Commintment of Confidence*) u Evropskoj uniji definisan je:

- Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, član 338 ²;
- Regulativom (EZ) br.2015/759 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 29. Aprila 2015. o izmjeni Regulative (EZ) br. 223/2009 o evropskoj statistici, član 17³;
- Regulativom (EZ) br. 223/2009, Zakonom evropskoj statistici⁴;
- Communication of 15 April 2011 “*Towards robust quality management for European Statistics*”⁵ (str. 5 i 6, poglavlje 4, stav 4.1, nabrojanje 3);
- Kodeksom prakse evropske statistike.

Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, (eng. *The Treaty on the Functioning of the European Union, article 338*), član 338

- Ne dovodeći u pitanje član 5 Protokola o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke, Evropski parlament i Savjet, u skladu sa redovnim zakonodavnim postupkom, utvrđuju mjere za izradu statističkih podataka kada je to potrebno za obavljanje aktivnosti Unije;
- Izrada statističkih podataka Unije vrši se uz poštovanje načela nepristrasnosti, pouzdanosti, objektivnosti, naučne nezavisnosti, ekonomičnosti troškova i povjerljivosti statističkih podataka; izrada ne smije pretjerano opteretiti privredne subjekte.

Regulativa Evropskog Parlamenta i Evropskog Savjeta o evropskoj statistici br. 223/2009 i izmjenama od aprila 2015. godine, član 17

Kvalitet evropske statistike mogao bi se ojačati, a povjerenje korisnika osnažiti uključivanjem nacionalnih vlada u odgovornost za primjenu Kodeksa prakse evropske statistike (Kodeksa prakse). U tom smislu „*Commintment of Confidence*” (Obaveza povjerenja u zvaničnu

² The Treaty on the Functioning of the European Union <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=EN>

³ Uredba 2015/759 o izmjeni Uredbe 223/2009 o evropskoj statistici <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0759&from=EN>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32009R0223>

⁵ Towards robust quality management for European Statistics <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52011DC0211>

statistiku) od strane države članice, uzimajući u obzir nacionalne specifičnosti, trebaju usvojiti posebne deklaracije od strane Vlade te države članice, kako bi se poboljšali ili održali uslovi za sprovođenje Kodeksa prakse evropske statistike. Obaveza povjerenja u zvaničnu statistiku, koju bi prema potrebi trebalo ažurirati, mogla bi obuhvatiti nacionalne okvire za potvrdu kvaliteta, uključujući procjene, mjere poboljšanja i mehanizme praćenja.

Regulativa Evropskog Parlamenta i Evropskog Savjeta o evropskoj statistici 223/2009

Ova Regulativa predstavlja zakonski okvir evropskog statističkog sistema. Njome je definisana struktura evropskog statističkog sistema, ali su definisani i zakonski instrumenti, koji se koriste za koordiniran i strateški rad zvanične statistike na nivou EU.

Communication of 15 April 2011 “Towards robust quality management for European Statistics”, član 3

Cilj ove komunikacije je da se utvrdi strategija, koja bi za Evropsku uniju predstavljala okvir upravljanja kvalitetom iz oblasti statistike, koja se odnosi na bolju koordinaciju ekonomske politike uključuje i mehanizme koji osiguravaju visok kvalitet statističkih podataka.

Evropska komisija je predložila državama članicama da se formalno obavezuju, na osnovu Kodeksa prakse evropske statistike, da preduzmu neophodne mjere da održe povjerenje u statistiku i da prate primjenu Kodeksa prakse evropske statistike (*Commintment of Confidence*). Komisija će pripremiti okvir koji će sadržati osnovne principe za *Commintment of Confidence*, u saradnji sa državama članicama sa ciljem da se uključi u Regulativu (EZ) br 223/2009. Detaljni sadržaj “Commintment of Confidence”, biće razrađen sa državama članicama na osnovu opštih principa, kako bi se postiglo pravilno korišćenje Kodeksa prakse na nacionalnom nivou.

- Svaka država članica definišće svoj okvir kvaliteta i unaprijediti program, odražavajući kvalitet kroz sprovođenje Kodeksa prakse evropske statistike i prepoznavanje prioriternih akcija, a sve u cilju da se obezbijedi pravilno sprovođenje minimalnih standarda.
- Redovno, koordinirano od strane Nacionalnog instituta za statistiku, svaka država članica bi sprovodila samo-procenu primjene Kodeksa prakse evropske statistike, koji pokriva cjelokupni statistički sistem. Stečeno iskustvo i nedostatke ažurirale bi kroz okvir kvaliteta i poboljšanje programa. Kritične nedostatke neophodno je sanirati bez odlaganja.

- Na osnovu obaveze o povjerenju u statistiku "Commitment on Confidence in Statistics", a posebno na osnovu nacionalnih programa za osiguranje kvaliteta i nacionalnih samoprocjena, Komisija bi razvila i organizovala sopstveni program za procjenu sprovođenja Kodeksa prakse od strane nacionalnih statističkih institucija.

2.2. NORMATIVNI OKVIR CRNE GORE

Normativni okvir za usvajanje Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku u Crnoj Gori definisan je:

- Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore", br. 18/12 od 30.03.2012. godine):
 - Princip posvećenosti kvalitetu, član 6 stav 1 tačka 4;
 - Poglavlje 8 – Statistički kvalitet, član 38.
- Izvještaj o skriningu za Poglavlje 18 - Statistika, Poglavlje II.a. str.2;
- Pregovaračka pozicija za Poglavlje 18 –Statistika (usvojila je Vlada Crne Gore 08. maja 2014. godine).

Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore utvrđuje se pravni okvir za proizvodnju i diseminaciju zvanične statistike, kao i okvir za organizaciju sistema zvanične statistike Crne Gore. Isti je u potpunosti usklađen sa Regulativom (EZ) br. 223/2009, tako da potpisivanje Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku označava dodatnu potvrdu kvalitetu, koji je već garantovan zakonom. Navedenim Zakonom definisane su nadležnosti i odgovornosti proizvođača zvanične statistike, kao i poslovi nadležnog organa; ojačana je nezavisnost statistike i uloga direktora/ice Zavoda za statistiku, koji štiti i čuva profesionalnu nezavisnost i kredibilitet zvanične statistike od političkih ili drugih uticaja; definisana je uloga Zavoda za statistiku, kao koordinatora statističkog sistema Crne Gore, omogućen je povećan pristup Zavoda za statistiku svim administrativnim podacima, koji se mogu koristiti u statističke svrhe i ojačan je princip statističke povjerljivosti i zaštite individualnih podataka.

➤ ***Princip posvećenosti kvalitetu, Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, član 6 stav 1 tačka 4***

Principom posvećenosti kvalitetu, obezbjeđuje se da proizvođači zvanične statistike u Crnoj Gori rade i sarađuju u skladu sa međunarodnim principima kvaliteta statističkog sistema.

➤ ***Poglavlje 8 – Statistički kvalitet, Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, član 38 stav 1***

Radi obezbjeđenja kvaliteta rezultata zvanične statistike, proizvodnja i desiminacija podataka zvanične statistike zasniva se na:

- 1) metodološkoj konzistentnosti, kojom se onemogućava unošenje u sistem zvanične statistike podataka, nastalih primjenom internih metodologija, koji nijesu u skladu sa međunarodnim standardima i klasifikacijama;
- 2) pravnoj konzistentnosti, kojom se obezbjeđuje usklađenost aktivnosti zvanične statistike sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona i
- 3) informatičkoj konzistentnosti, kojom se obezbjeđuje uspostavljanje informacionog sistema koji prati koncepciju sistema zvanične statistike.

Izvještaj o skriningu za Poglavlje 18 - Statistika, Poglavlje II.a. str.2 – izvod iz Izvještaja

„Crna Gora je posvećena principima za izradu zvanične statistike, kako je predviđeno Regulativom (EZ) br. 223/2009. Podaci se proizvode na osnovu profesionalne nezavisnosti, nepristrasnosti, objektivnosti, pouzdanosti, statističke povjerljivosti i ekonomičnosti“.

3. OBRAZLOŽENJE UVOĐENJA DEKLARACIJE O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU NA NIVOU EU

Osnovni zadatak EUROSTAT-a je prikupljanje i objavljivanje uporedivih statističkih podataka iz država članica EU, država izvan EU i međunarodnih organizacija.

Pouzdana statistički podaci su jedan od ključnih elemenata, koji omogućavaju donosiocima odluka u društvu, Vladi, javnoj upravi, privatnom sektoru, istraživačima, medijima i građanima da donose odluke. Vjerodostojnost statističkih podataka je također jedan od neophodnih uslova za povjerenje u mjere usvojene i sprovedene od strane Vlada pojedinih zemalja.

Evropski statistički sistem - ESS, stalno teži za pouzdanom i kvalitetnom evropskom statistikom, da njen razvoj bude u skladu sa principima utvrđenim u članu 338 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, članom 7 Regulative (EZ) br. 223/2009 i Kodeksom prakse evropske statistike.

Ipak, u statističkim okvirima upravljanja kvalitetom, neki nedostaci su identifikovani kod nekih zemalja, država članica EU (npr. grčki slučaj - podaci o budžetskom deficitu), tako da je u Komunikaciji od 15. aprila 2011. godine pod nazivom "*Towards robust quality management for European Statistics*" Evropska komisija predložila mjere za otklanjanje nedostataka i jačanje upravljanja ESS. Mjere su podstakle izmjenu **Regulativu (EZ) br. 223/2009** o evropskoj statistici, koje su usvojene **Regulativom (EZ) br. 759/2015** od 29. aprila 2015. godine.

Izmjene su se odnosile na:

- jačanje profesionalne nezavisnosti nacionalnih statističkih institucija i njihovih direktora;
- jačanje vodeće uloge nacionalnih statističkih institucija u koordinaciji statističke aktivnosti na nacionalnom nivou;
- slobodan pristup administrativnim podacima i njihovu integraciju sa statistikom i
- uključivanje nacionalnih Vlada u nadležnost primjene Kodeksa prakse evropske statistike.

Regulativa (EZ) br. 759/2015 obavezuje sve zemlje članice da preduzmu sve neophodne mjere, da se održi povjerenje u evropske statistike i u tom smislu propisuje "Commitment of Confidence", kao sredstvo da se obezbijedi povjerenje javnosti u evropske statistike i napredak u

primjeni statističkih principa sadržanih u Kodeksu prakse evropske statistike. Na osnovu godišnjih izveštaja, koje će države članice dostavljati Evropskoj komisiji, ona će redovno pratiti posvećenost država članica, koja će po potrebi biti i obnovljiva.

Commintment of Confidence do sada je potpisalo 5 zemalja članica EU (Grčka, Slovenija, Belgija, Irska i Švedska) i nalaze se u prilogu dokumenta. Neophodni elementi koje treba da sadrži „Commintment of Confidence“ su proizvodnja povjerljivih i pouzdanih statističkih podataka, kredibilitet zvanične statistike, profesionalna nezavisnost, dostupnost i kvalitet izvornih podataka.

4. OBRAZLOŽENJE UVOĐENJA DEKLARACIJE O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU U CRNOJ GORI

Zvanični statistički sistem Crne Gore obezbjeđuje na nacionalnom nivou kvalitetne statističke podatke, uporedive sa podacima ostalih članica Evropskog statističkog sistema, što je precizirano i Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore („Sl.list Crne Gore“, br. 18/12 od 30.03.2012. godine)

Imajući u vidu da Crna Gora ima u potpunosti usklađen zakonodavni okvir statističkog sistema sa EU stanadardima i po tom osnovu usvojen Kodeks prakse evropske statistike, kao poseban dio zakona i da se njegova primjena ogleda u praksi, smatramo važnim da se potpisivanjem Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku, dodatno pošalje poruka posvećenosti Vlade Crne Gore u implementaciji EU zakonodavstva. Na ovo nas obavezuje i činjenica da je Crna Gora otvorila pregovaračko Poglavlje 18 – Statistika, krajem decembra 2014. godine.

Potpisivanjem *Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku*, Crna Gora bila bi prva zemlja van EU, koja je pokazala otvorenost da i na ovaj način implementira EU standarde i preporuke, a time će biti izdvojena kroz Izvještaj o napretku, kao primjer koji treba da slijede zemlje proširenja.

5. DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU ZA CRNU GORU

Na osnovu analize strukture statističkih sistema i iskustava ostalih zemalja, predlažemo da *Deklaracije o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* ima sljedeći oblik:

DEKLARACIJA O POSVEĆENOSTI POVJERENJU U ZVANIČNU STATISTIKU

Vlada Crne Gore donosi dokument *Deklaracija o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* jer:

- poštuje međunarodne i evropske standarde o kvalitetu rezultata zvanične statistike;
- garantuje i štiti profesionalnu nezavisnost Zavoda za statistiku, od neprofesionalnog uticaja bilo koje vrste i promoviše je u javnosti;
- je u potpunosti posvećena razvoju sistema zvanične statistike, obezbjeđujući kontinuirane i kvalitetne primarne izvore podataka, kao i podatke iz administrativnih izvora i registara;
- poštuje princip povjerljivosti i zaštite podataka i njihovo korišćenje isključivo u statističke svrhe;
- promoviše primjenu novih informacionih i komunikacionih tehnologija u proizvodnji zvanične statistike, smajujući opterećenost izvještajnih jedinica;
- će obezbijediti kadrovske i finansijske resurse u cilju unaprjeđenja kvaliteta crnogorske zvanične statistike;
- razvija zvaničnu statistiku Crne Gore poštujući naučnu nezavisnost.

Ovim dokumentom potvrđujemo svoju punu posvećenost razvoju statističkog sistema, uz sveobuhvatnu primjenu Kodeksa prakse evropske statistike, imajući u vidu:

- da su povjerljivi i pouzdani rezultati zvanične statistike, jedan od glavnih elemenata za donošenje kvalitetnih odluka na nacionalnom i međunarodnom nivou;
- da je kredibilitet zvanične statistike, jedan od neophodnih uslova za povjerenje u mjere usvojene i sprovedene od strane Vlade Crne Gore;
- da je Zavod za statistiku sa drugim proizvođačima zvanične statistike u Crnoj Gori, odgovoran za razvoj, proizvodnju i diseminaciju zvanične statistike.

Obavezujemo se da ćemo na godišnjem nivou izvještavati Evropsku komisiju o realizaciji navedenog.

br.

Podgorica

Predsjednik Vlade Crne Gore